

EDP Auditorium

Enkele uitspraken over Y2K besproken

Mr. I. Oosterveld

In hoeverre is de softwareleverancier aansprakelijk voor het leveren van niet-millenniumbestendige software?

Inleiding

Wat de beste manier is om met de komende jaarwisseling om te gaan, valt nog te bezien. Omdat de eventuele problemen bij praktisch iedereen bekend mogen worden verondersteld, is de kop in het zand steken uit juridisch oogpunt niet de beste oplossing. In China wordt het andere uiterste gepropageerd. Daar is voorgesteld om op 1 januari 2000 alle bazen van luchtvaartmaatschappijen een vlucht te laten maken met hun eigen vliegtuigen.¹ Deze beslissing is weliswaar een stok achter de deur voor luie managers, maar een in Nederland ondenkbare maatregel. In het nieuws komen nog steeds berichten over problemen rond de verwerking van passende datumgegevens. In Colorado heeft de sociale dienst in februari 1999 voor één miljoen dollar voedselbonnen uitgereikt aan ingezetenen die daar in die maand geen recht op hadden. Dit kwam doordat een duplicaat-database gecreëerd werd. Hierdoor konden databases worden geüpdatet en bepaalde computers millenniumbestendig worden gemaakt.² Daarnaast is er een aantal problemen in de olie-industrie opgetreden met betrekking tot het jaar 2000. Enkele voorbeelden hiervan zijn het verlies van controle over schepen, fouten bij het in kaart brengen van radargegevens en problemen bij de controle over de verdeling van de ballast in schepen.³ In Nederland zijn de verwachtingen voor de komende jaarwisseling dat in het ergste geval de stroom gedurende maximaal acht uur uitvalt.⁴ Voor feestgangers kan dit vervelende gevolgen hebben als in horecagelegenheden de biertap dienst weigert.

Deze voorbeelden maken duidelijk dat zich bij de komende jaarwisseling problemen kunnen voordoen van meer of minder importantie. Indien problemen ontstaan komt vroeger of later de vraag naar voren welke partij aansprakelijk is voor de gemaakte kosten. In Nederland wordt op dit moment in een sporadisch geval een gerechtelijke procedure gestart om het oordeel van de rechter op deze vraag te krijgen. Naast de in mijn artikel in Compact 1999/1 besproken uitspraken van Wedel versus M&I Images en de arbitragezaak L. versus R., is op dit moment één nieuwe uitspraak in kort geding bekend. Dit is de zaak Ford-dealer Lautenslager versus Kalamazoo. Daarnaast is in de zaak tussen Wedel en M&I Images een uitspraak in hoger beroep gekomen. Ik zal deze laatste twee uitspraken hieronder bespreken. Vervolgens bespreek ik enkele nieuwe ontwikkelingen rond het millenniumprobleem in de Verenigde Staten. Allereerst zal ik nader ingaan op de in mijn eerdere artikel besproken arbitragezaak.

Artikel Compact 1999/1

Hierbij wil ik nogmaals uitdrukkelijk aangeven dat bij de beoordeling van de aansprakelijkheid tussen partijen het uitgangspunt is dat, indien partijen niets hebben geregeld bij overeenkomst, alle omstandigheden van het geval bij de beoordeling een rol spelen. De in het bovengenoemde artikel beschreven arbitrage-uitspraak is gewezen in een zeer expliciet geval. Aan deze uitspraak kan derhalve niet het principiële karakter worden toegekend dat deze uitspraak een fundament van de Nederlandse rechtsorde op het gebied van de Jaar 2000-problematiek zal zijn.⁵ Indien problemen rond het millenniumprobleem ontstaan, kan op dit probleem niet zonder meer de motivering van de arbiters toegepast worden. De beoordeling van een ander geschil met betrekking tot het millenniumprobleem zal afhangen van de omstandigheden van dit geschil. Belangrijke gezichtspunten zijn niet limitatief de verwachtingen en uitspraken van partijen, gebruiken in de branche en de economische afschrijvingstermijn.

Meer in het algemeen echter is deze zaak interessant voor de relatie tussen leveranciers en afnemers, omdat in deze uitspraak de leverancier gehouden wordt aan zijn uitspraken met betrekking tot het millenniumprobleem. Indien een leverancier heeft toegezegd aan een afnemer dat hij een product/systeem zal onderzoeken op zijn millenniumbestendigheid en waar nodig dit zal aanpassen, heeft de leverancier een redelijke termijn om hieraan gevolg te geven. Een belangrijk aspect hierbij is, dat deze termijn gegeven wordt zodat de afnemer na oplevering van een product/systeem nog een redelijke tijd heeft om te testen. Met nog ongeveer zes maanden te gaan voor de komende jaarwisseling in samenhang met de beperkte capaciteit die leveranciers hebben om gehoor te geven aan wensen van de klanten, moeten leveranciers zich bewust zijn van de strekking van hun toezeggingen aan de klanten. Voordat de leverancier een bepaalde uitspraak doet met betrekking tot de millenniumbestendigheid van een product/systeem en de eventuele mogelijkheid om een eventueel niet-millenniumbestendig product/systeem voor de komende jaarwisseling aan te passen, dient de leverancier zich terdege af te vragen in hoeverre het mogelijk is aan het verzoek van de klant te voldoen. De klant moet na de oplevering nog voldoende tijd hebben om het product/systeem te testen. Wat in een bepaald geval een redelijke termijn is om het product/systeem te testen, zal moeten worden bepaald door de omstandigheden van het geval. Omstandigheden kunnen onder meer zijn de omvang van de reparatie, het onderdeel zijn van het product/systeem van een (groter) systeem en de functie van het product/systeem.

- 1) Reuters Limited, *China orders airline bosses to fly on Y2K eve*, 15 januari 1999. Zie <http://www.newa.com/NewaItem/o,4,31025,00.html>.
- 2) J. Kass, *State issues food stamps by accident*, Denver Rocky Mountain News, 10 april 1999, <http://insidedenver.com/news/0410retu7.shtml>.
- 3) <http://www.iea.org/ieay2k/y2khome.htm> en <http://info.cv.nrao.edu/y2k/sighting.htm>.
- 4) Redactie, *Ergste 2000-ramp 8 uur geen stroom*, De Telegraaf, 7 mei 1999, <http://www.telegraaf.nl/chi-...0507/teksten/bin.ergste.html>.
- 5) Zie in deze zin ook H. Struik, *Aansprakelijkheid millennium: is repareren in 1999 te laat?*, Computable, 1999, in reactie op het artikel van A. Dekhuijzen en E. Thole in de *Automatisering Gids*, 27 november 1998, p. 19.



6) Gerechtshof Amsterdam, 27 mei 1999, rolnummer 747/98 SKG.

7) President Rechtbank Amsterdam, 28 mei 1998, Computerrecht 1998, p. 193-195.

8) *Gerechtshof Amsterdam velt eerste millenniumvonnis*, De Telegraaf, 5 juni 1999.

9) Deze gang kan natuurlijk wel worden gebruikt bij de vergoeding van de geleden schade. Dit is echter genoegdoening achteraf. Het credo is echter nog steeds 'voorkomen is beter dan genezen'.

Wedel versus M&I Images⁶

De zaak die door het leven gaat als eerste millenniumzaak in Nederland, heeft een vervolg gekregen. Partijen waren het niet eens met de beslissing van de President van de Rechtbank Amsterdam en zijn in hoger beroep gegaan tegen deze uitspraak.⁷ Zeer recentelijk heeft het Gerechtshof zijn oordeel gegeven. De feitelijke situatie tussen partijen zal ik voor de duidelijkheid hier weergeven. Wedel en M&I Images hebben een overeenkomst gesloten waarin bepaald is dat Wedel verplicht is 'bugs' die geconstateerd worden in een door hem ontwikkeld softwarepakket, op te lossen. De enige voorwaarde hierbij is dat het zogenaamde 'oplosbare bugs' dienen te zijn die niet samenhangen met andere softwareprogramma's. Het staat vast dat het programma niet millenniumbestendig is. Partijen verschillen echter van mening over de vraag of het millenniumprobleem een 'bug' is in de zin van de overeenkomst, zodat op basis hiervan Wedel verplicht is dit probleem op te lossen. De President heeft in eerste aanleg besloten dat 'Voorshands is (...) onvoldoende aannemelijk geworden dat het millenniumprobleem kan worden aangemerkt als een 'gewone bug' in de zin van de overeenkomst. Het verhelpen van dit probleem valt zodoende vooralsnog niet onder de verplichting die uit (...) de overeenkomst voor Wedel voortvloeit.'

M&I Images is tegen deze uitspraak in beroep gegaan. Zij stelt zich primair op het standpunt dat partijen in de overeenkomst hebben willen uitdrukken dat Wedel het millenniumprobleem in de software dient op te lossen. Subsidiair stelt M&I Images zich op het standpunt dat op basis van de redelijkheid en billijkheid volgt dat Wedel het millenniumprobleem dient op te lossen, hierbij moet worden gelet op de hoogte van de royaltievergoeding, de geringe kosten voor Wedel, de leeftijd van de software (van 1995). Wedel had zich bewust moeten zijn van het millenniumprobleem en dat M&I Images mogelijk een omvangrijke schade te wachten staat vanwege de onverkoopbaarheid van haar product en eventuele aansprakelijkstellingen door haar klanten. Wedel heeft tegen deze stelling gemotiveerd verweer gevoerd. Hij voert aan dat het niet de bedoeling van partijen was dat Wedel het millenniumprobleem zou oplossen. Daarnaast wijst hij erop dat het millenniumprobleem geen 'gewone bug' in de zin van de overeenkomst is. Bovendien stelt Wedel dat hij hoge kosten dient te maken voor het millenniumbestendig maken van de software en dat de software reeds in 1993/94 is ontwikkeld.

De uitspraak in de zaak Wedel versus M&I Images geeft geen concrete verdeling van de aansprakelijkheid met betrekking tot het millenniumprobleem.

Het Gerechtshof beslist dat het beroep van M&I Images ongegrond is. Het motiveert dat voorshands niet kan worden aangenomen dat Wedel gehouden is het softwarepakket millenniumbestendig te maken. Een definitief antwoord op deze vraag vergt een nader feitenon-

derzoek en een eventuele bewijslevering waarvoor in kort geding geen plaats is. Voorts bepaalt het Gerechtshof dat 'evenmin (kan) worden vastgesteld of de overeenkomst van partijen een leemte laat die door de aanvullende werking van de redelijkheid en billijkheid moet worden aangevuld.'

De reden dat ik deze uitspraak behandel, is dat in De Telegraaf van 5 juni jl. beschreven werd dat het eerste millenniumvonnis is geweest.⁸ In dat artikel worden juridische consequenties verbonden aan deze uitspraak die mijns inziens zeker niet uit deze uitspraak afgeleid kunnen worden op de stellige manier zoals beschreven in dat artikel. In dat artikel wordt onder meer gesteld dat software die voor het jaar 1995 is ontwikkeld niet door de ontwerper millenniumbestendig gemaakt hoeft te worden. Het Gerechtshof doet echter in het geheel geen concrete uitspraak over een omslagdatum. Sterker nog, in vergelijking tot de uitspraak in eerste aanleg laat het Gerechtshof zich in het geheel niet uit over de vraag of een millenniumbug een 'gewone bug' in de zin van de overeenkomst is. Daarnaast geeft het Hof alleen aan dat niet voetstoots aangenomen kan worden dat Wedel gehouden is om het millenniumprobleem op te lossen in het softwarepakket. Aangegeven wordt dat deze kortgedingprocedure in principe niet geschikt is om deze vraag te beantwoorden. Voor de beantwoording lijkt een bodemprocedure meer op zijn plaats omdat een nader feitenonderzoek en een eventuele bewijslevering nodig zijn. Het kan niet uitgesloten worden dat met betrekking tot de beantwoording van de vraag welke partij aansprakelijk is de bodemrechter, na bestudering van de feiten of naar aanleiding van het deskundigenonderzoek, tot een uitspraak komt.

Deze uitspraak is dus niet een eerste millenniumzaak die een concrete verdeling geeft van de aansprakelijkheid met betrekking tot het millenniumprobleem. De enige conclusie die uit deze uitspraak getrokken kan worden, is dat de korte termijn die nog resteert tot de komende jaarwisseling, een moeilijkheid met zich mee kan brengen in situaties zoals hiervoor beschreven. Voor de softwaregebruiker is de tijd nog maar kort en daarom wil hij een snelle beslissing. Hiervoor is het kort geding de meest aangewezen procedure. Maar zoals het Gerechtshof aangeeft, is voor deze materie het kort geding niet volledig ingericht om over deze problematiek een oordeel te vellen. Een bodemprocedure neemt te veel tijd in beslag om voor de komende jaarwisseling tot een oplossing te komen, zodat de softwaregebruiker in beginsel niet bij deze rechtsgang is gebaat.⁹ Een arbitrageprocedure kan in zo'n geval wel uitkomst bieden. Een complicatie bij arbitrage is dat indien arbitrage niet contractueel is overeengekomen, partijen overeenstemming moeten bereiken om de gang naar de arbiter te maken. Bij een gerezen geschil kan overeenstemming tussen de partijen een probleem opleveren. Als er al harde conclusies uit deze uitspraak gedestilleerd kunnen worden, dan is dat dat voor de beoordeling van de aansprakelijkheid bij overeenkomsten waarbij omtrent dit onderwerp niets is geregeld, een kort geding een moeilijk bewandelbare weg is.

Ford-dealerbedrijf Lautenslager versus Kalamazoo

In het kort geding tussen Ford-dealerbedrijf Lautenslager en Kalamazoo zijn de volgende feiten aan de orde.

Kalamazoo heeft een softwarepakket ontwikkeld. In 1992 schaffen Ford-dealer Lautenslager en andere Ford-dealers aangesloten bij de Nederlandse Ford Dealers Associatie dit softwarepakket aan. Naast een licentieovereenkomst hebben partijen ook een onderhoudsovereenkomst afgesloten. Medio 1997 maakt Kalamazoo aan de gebruikers kenbaar dat het softwarepakket niet millenniumbestendig is en vanaf 1 januari 2000 niet meer betrouwbaar functioneert. Kalamazoo geeft aan dat zij het pakket niet millenniumbestendig zal maken en zegt de onderhoudsovereenkomsten op per 1 januari 1999. Bij deze opzegging zijn de gebruikers ervan uitgegaan dat zij het pakket gedurende 1999 nog wel normaal kunnen gebruiken. In de loop van 1998 blijkt dat er reeds in 1999 bij het gebruik van dit programma problemen met desastreuze gevolgen zullen ontstaan door het millenniumprobleem. De resterende tijd in 1998 is te kort voor de gebruikers om een nieuw pakket te installeren. Daarnaast wil Kalamazoo alleen een noodoplossing ter beschikking stellen indien de gebruikers over zullen stappen op het nieuwe softwarepakket dat Kalamazoo aanbiedt. Dit pakket heeft echter niet de voorkeur van de gebruikers. De gebruikers vorderen dat Kalamazoo maatregelen zal nemen zodat het pakket in 1999 nog operationeel zal zijn.

Kalamazoo stelt dat de onderhoudsovereenkomst op zodanige wijze is verbonden met de licentieovereenkomst dat het vanzelfsprekend is dat als de onderhoudsovereenkomst wordt beëindigd, dit mede inhoudt dat de licentieovereenkomst is beëindigd. De President is het met deze stelling niet eens. De onderhoudsovereenkomst is weliswaar rechtsgeldig opgezegd per 1 januari 1999, maar de licentieovereenkomst loopt door tot en met 31 december 1999. Tussen de beide overeenkomsten bestaat niet zo een nauwe verbondenheid. Daarnaast is een belangrijk punt dat Kalamazoo bij de beëindiging van de onderhoudsovereenkomst niet aan de gebruikers heeft gemeld dat het programma reeds in 1999 problemen zal krijgen. De kern van de beslissing is dat de gebruikers bij gebreke van opzegging van de licentieovereenkomst er redelijkerwijs van uit mogen gaan dat het programma, ook nadat de onderhoudsovereenkomst is geëindigd, nog zal moeten blijven functioneren. Vanwege het ontbreken van een onderhoudsovereenkomst hoeft dit functioneren van het programma niet in alle opzichten optimaal te zijn. De President oordeelt verder dat door het niet opzeggen van de licentieovereenkomst Kalamazoo zichzelf verplicht tot het blijven functioneren van het programma. Kalamazoo dient ervoor te zorgen dat de gebruikers het pakket ook in 1999 nog kunnen gebruiken, zonder dat zij het nieuwe pakket van Kalamazoo moeten aanschaffen. Daarnaast mag Kalamazoo geen voorkeursbehandeling toepassen ten opzichte van de klanten die wel dit nieuwe pakket aanschaffen. Het verweer van Kalamazoo dat de klanten zich in een afhankelijke positie hebben gebracht door niet zelf actief naar een oplossing te zoeken, wordt door de President verworpen omdat Kalamazoo niet aan haar mededelingsplicht heeft voldaan. Juist door het niet voldoende voldoen aan de mededelingsplicht door Kalamazoo aan de klanten, zijn de klanten '(...) onverwacht in de bijzonder ongelukkige situatie terechtgekomen dat zij een jaar eerder dan verwacht met een onbruikbaar systeem dreigen te komen zitten'.

Omdat deze uitspraak een voorlopig oordeel is, moeten we voorzichtig zijn met het trekken van algemene conclusies. Desalniettemin heeft deze zaak een aantal interessante aspecten. Het eerste aspect is dat organisaties aandacht moeten hebben voor het feit dat zelfs indien de onderhoudsovereenkomsten zijn opgezegd, onder bepaalde omstandigheden er alsnog bepaalde rechten en plichten uit de licentieovereenkomst kunnen voortvloeien voor partijen. Afhankelijk van wat partijen over en weer hebben verklaard, kan het zo zijn dat de klant erop mag vertrouwen dat het product, zelfs nadat de onderhoudsovereenkomst is opgezegd, blijft voldoen aan de verwachtingen van de gebruiker.¹⁰ Als met betrekking tot dit onderwerp geen bijzondere afspraken bestaan tussen partijen, hangt het van de omstandigheden van het geval af of de verwachting dat de software moet blijven functioneren gerechtvaardigd is. Als omstandigheden kunnen onder meer genoemd worden de leeftijd van de software, de verklaringen van de leverancier en de mogelijkheid om de software te vervangen. Een tweede aspect is dat in deze zaak geïllustreerd wordt waarom het belangrijk is dat leveranciers van datumgevoelige producten voldoen aan de mededelingsplicht en dat de gebruikers van deze producten voldoen aan hun onderzoeksplicht. In deze zaak laat de President het feit dat Kalamazoo onvoldoende duidelijke informatie en waarschuwing heeft verstrekt aan haar klanten dat het programma reeds in 1999 last van het millenniumprobleem zal krijgen met desastreuze gevolgen, zwaarder wegen dan dat de klanten nagelaten hebben te onderzoeken wat de status van het programma is na de opzegging van de onderhoudsovereenkomst en/of niet reeds hebben onderzocht wat de mogelijkheden zijn om een ander pakket te implementeren. Dit laatste aspect blijft actueel omdat grote aandacht wordt gegeven door verschillende organisaties aan de mededelingsplicht van de leveranciers en daartegenover staand de informatieplicht van de klanten.¹¹

Rechtsvergelijking

In verband met de bovenbehandelde uitspraken blijft het interessant om een uitstap te maken naar het rechtsstelsel waar men voorloopt op het gebied van het Jaar 2000-probleem. In Nederland zijn op dit moment geen openbare wetsvoorstellen bekend die de aansprakelijkheid rond het millenniumprobleem regelen. Dit heeft waarschijnlijk te maken met het advies van de Landsadvocaat aan de overheid in 1997, dat wetgeving maken tijdrovend kan zijn en ingrijpt in bestaande relaties.¹² Daarnaast heeft de korte termijn die ons rest tot het jaar 2000 alsmede de veelzijdigheid van de IT-branche een remmende invloed op het creëren van wetgeving. Daarentegen is men in de Verenigde Staten druk bezig wetgeving tot stand te brengen met betrekking tot het millenniumprobleem. Reeds tien staten hebben wetgeving vastgesteld. Daarnaast zijn zowel federaal als statelijk de nodige wetsvoorstellen ahangig.¹³ Het Huis van Afgevaardigden heeft op 12 mei jl. het 'Y2K-rechtszaken-wetsvoorstel' aangenomen.¹⁴ Dit wetsvoorstel regelt specifiek productaansprakelijkheid en consumentenclaims. In deze wet wordt met betrekking tot millenniumclaims onder meer bepaald dat een wachtperiode van dertig tot zestig dagen in acht genomen moet worden voordat rechtszaken ahangig gemaakt kunnen worden, zodat

10) Conformiteitsvereiste art. 7:17 BW.

11) Zoals ook gepropageerd wordt door het Nationale Millennium Platform. Zie voor de voorbeeldbrieven <http://www.mp2000.nl>.

12) J.L. de Wijkerslooth en M.W. Scheltema, *Het millenniumvraagstuk, een inventarisatie van juridische problemen*, Den Haag, 26 september 1997, p. 7-9.

13) <http://www.ita.org/year2000/legis3.htm>.

14) Zie onder meer <http://www.usatoday.com/life/cyber/tech/ctf148.htm> en <http://www.techweb.com/se/directlink.cgi?ENP1999031550007>.



Mr. I. Oosterveld is als juridisch medewerker Millennium werkzaam bij Siemens Nederland N.V. te Den Haag. Hij heeft dit artikel op persoonlijke titel geschreven.

15) Een punitive damage is een schadevergoeding boven op de toegekende schadevergoeding voor de werkelijk door een persoon geleden schade. De idee hierachter is het straffen van de gedaagde en het stellen van een voorbeeld voor anderen die hetzelfde gedaan c.q. nagelaten hebben als de gedaagde. Black Law Dictionary, zesde editie, 1995.

16) Een class action geeft de mogelijkheid voor een grote groep personen die eenzelfde soort belang hebben bij een bepaalde zaak om een rechtsvordering in te stellen of waartegen een rechtsvordering kan worden ingesteld zonder ieder individu van de groep te dagvaarden. Black Law Dictionary, zesde editie, 1995.

17) Dit voorkomt dat advocaten de mogelijkheid krijgen om in meerdere staten tegelijkertijd meerdere consumentenzaken aanhangig te maken met betrekking tot hetzelfde geschil.

18) Art. 6:110 BW.

19) Zie <http://www2.idg.com.au/cwt19...a256768007de3ae?OpenDocument>. P. Brislen, *Y2K to cost New Zealand \$NZ 100 per person*, 7 mei 1999. De kosten voor juridische bijstand worden in de Verenigde Staten geschat op ongeveer USD 1 biljoen. Zie D. Berman, New York, 14 mei 1999. <http://www.businessweek.com/...dnflash/may1999/nf90514c.htm>.

20) <http://www.2000law.com> en <http://www.thefederation.org>.

21) Jean Marie Cameron versus Symantic Corporation, Superior Court State of California en Richard Capellan versus Symantic Corporation, Superior Court State of California, 19 februari 1998. <http://www.2000law.com/html/lawsuits.html>.

de producent tijd krijgt om het defect te repareren. Daarnaast staat in het wetsvoorstel dat voor de meeste zaken een maximale 'punitive damage'¹⁵ van USD 250.000 geldt. Bovendien geldt een restrictie dat 'class-action-rechtszaken'¹⁶ alleen bij federale rechtbanken aangebracht kunnen worden.¹⁷ Dit wetsvoorstel dient respectievelijk aangenomen te worden door de Senaat en goedgekeurd te worden door de president van Amerika.

Aan het eventueel maken van wetgeving in Nederland zitten veel kanten en wetgeving is dan ook moeilijk te realiseren. Om te beginnen kennen wij in het Nederlands rechtssysteem de 'punitive damage' niet. Juist deze 'punitive damages' kunnen een zware belasting vormen voor de in het ongelijk gestelde partij. Indien een partij in het ongelijk gesteld wordt in Nederland, zal deze in beginsel de werkelijk geleden schade moeten vergoeden. Het Burgerlijk Wetboek geeft de mogelijkheid om door middel van Algemene Maatregel van Bestuur de aansprakelijkheid te limiteren.¹⁸ Deze limitering ligt alleen voor de hand indien het risico van het niet kunnen dragen van de aansprakelijkheid door de aansprakelijke partij zeer groot is. Het probleem bij het invoeren van een wettelijke limitering van de aansprakelijkheid is juist dat de grootte van de schade en de daarmee samenhangende aansprakelijkheid zeer moeilijk in te schatten is.¹⁹ Daarnaast heeft iedereen te maken met het millenniumprobleem. De overheid is zelf belanghebbende. Dit maakt haar positie om wetgeving te implementeren zeer lastig. De kans bestaat bij de implementatie van noodwetgeving dat grote weerstand van de IT-branche komt. Mijns inziens lijkt het maken van een noodwet vanwege de onzekerheid van het voordoen van schades, de moeilijkheid om de grootte hiervan in te schatten en de mate van betrokkenheid van alle partijen op dit moment geen haalbare kaart.

Op dit moment zijn in de Verenigde Staten zeventig rechtszaken bekend welke het millenniumprobleem als onderwerp hebben. De oudste zaak dateert van augustus 1997 en de laatste zaak is aanhangig gemaakt in maart van dit jaar. Van de zeventig rechtszaken is het meren-

deel nog aanhangig, dertien zaken zijn geschikt tussen partijen en in tien zaken is de eis door de rechter afgewezen.²⁰ Ter illustratie van de gang van zaken in de Verenigde Staten zal ik twee zaken behandelen die aanhangig gemaakt zijn tegen Symantic Corporation.²¹ In de loop van de procedure zijn deze beide zaken gevoegd en is de eis afgewezen. De motivering die aan de eis ten grondslag ligt is dat versies lager dan 4.0 van Norton AntiVirus Software geen datums na 31 december 1999 kunnen herkennen of verwerken. Eisers vorderen een upgrade voor het verhelpen van het millenniumprobleem. Op 23 maart 1998 heeft de Superior Court bepaald dat eisers niet voldoende aannemelijk hebben kunnen maken dat zij op dit moment schade hebben geleden. De Superior Court wijst de vordering tot schadevergoeding af omdat het euvel zich niet heeft gemanifesteerd. De eis dat de Superior Court in rechte vaststelt dat Symantic onzorgvuldig heeft gehandeld jegens eisers omdat Symantic gebruikers heeft geadviseerd om tot aankoop over te gaan van een upgrade van de oudere versies, zonder erbij te vermelden dat de upgrade ook gratis beschikbaar is, wordt wel gehonoreerd.

Conclusie

De bedrijvigheid in de Nederlandse rechtszaal neemt iets toe met betrekking tot het jaar 2000. Een massale toeloop lijkt op dit moment uit te blijven. Mijns inziens zal dit ook niet gebeuren, tenzij er grote schades zullen ontstaan. Bij eventuele problemen tussen partijen blijft er voor juristen voldoende werk. Dit zal voornamelijk van toepassing zijn op die overeenkomsten waarbij niets is geregeld met betrekking tot het millenniumprobleem en waarbij het (software)product reeds enige tijd bij de klant in gebruik is. Hoe meer leemten de overeenkomst laat, hoe meer vragen met betrekking tot de interpretatie kunnen ontstaan. Zeker nu ons nog een korte tijd rest tot de komende jaarwisseling, moeten partijen ondubbelzinnig met elkaar blijven communiceren. Op deze manier zullen partijen eerder geneigd zijn met elkaar om de tafel te zitten om aan een oplossing te werken dan voor de rechter het geschil uit te vechten.

Zelfs indien de onderhoudsovereenkomsten zijn opgezegd, kunnen er onder bepaalde omstandigheden alsnog bepaalde rechten en plichten uit de licentieovereenkomst voortvloeien voor partijen.